Consorci de
Biblioteques Universitàries
de Catalunya

Pautes revisades per mesurar estadísticament l'ús de recursos d'informació basats en web

International Coalition Of Library Consortia (ICOLC)

(Inicialment presentat el novembre de 1998, revisat el desembre de 2001, setembre de 2006)

El document original (Revised *guidelines for statistical measures of usage of web-based information resources*), es va presentar públicament el setembre de 2006 i es pot consultar a la pàgina web http://www.library.yale.edu/consortia/webstats06.htm.

La traducció catalana de les pautes del 2001 va ser feta, amb permís de l'ICOLC, per Joan Tur Badia (Universitat Politècnica de Catalunya)[1]. La oficina del CBUC hi ha afegit els paràgrafs de la versió 2006 on es mencionen COUNTER i SUSHI.

Amb el continu recolzament de 83 consorcis de tot el món (vegeu pàgina 5), aquesta revisió reflecteix el previ recolzament de l'ICOLC al Projecte COUNTER i el nou recolzament de la comunitat ICOLC al protocol Standardized Usage Statistics Harvesting Initiative (SUSHI) de la NISO i la confiança en l'XML com el format model per les estadístiques d'ús.

PRESENTACIÓ

L'ús de recursos d'informació electrònics de pagament continuarà creixent i en alguns casos es convertiran en els instruments principals o exclusius d'accés al contingut. L'entorn electrònic, com es posa de manifest a través del *World Wide Web*, ofereix una oportunitat de millorar la mesura de l'ús d'aquests recursos. En el terreny electrònic podem determinar acuradament a quina informació s'està accedint i quina informació s'utilitza. Sense infringir cap norma de privacitat o confidencialitat podem reforçar la nostra comprensió sobre l'ús de la informació de manera espectacular.

Els consorcis integrats a l'ICOLC tenen la responsabilitat d'assegurar que les seves biblioteques membres rebin informació sobre l'ús dels recursos electrònics contractats. Els proveïdors d'informació haurien de necessitar la mateixa informació per entendre millor el

[1] Vegeu http://www.library.yale.edu/consortia/statementsanddocuments.html

mercat dels seus serveis així com per crear una base de clients fonamentada. Aquests interessos mutus es poden assolir millor definint i creant un conjunt comú de requeriments bàsics d'ús de la informació que són una part integrant i necessària de qualsevol producte electrònic que s'ofereixi. Els requeriments són aplicables tant al proveïdor de llocs web en línia com al programari que es subministra a les biblioteques o consorcis per operar localment. S'anima als proveïdors d'informació a anar més enllà d'aquests requeriments mínims, tant com ho requereixin els seus recursos electrònics específics.

Aquest document té la intenció de facilitar als administradors dels consorcis la informació que necessiten per portar a terme de manera efectiva les seves responsabilitats, així com de facilitar als proveïdors un marc pràctic a través del qual es puguin distribuir estadístiques d'ús en l'entorn actual. S'han simplificat els elements de dades a comunicar, mentre que els aspectes administratius de confidencialitat, accés, distribució i format de l'informe s'han reforçat.

A més, el març de 2003 l'ICOLC va publicar una declaració de recolzament al projecte COUNTER (Counting Online Usage of Networked Electronic Resources). La qual deia el següent:
L'ICOLC expressa la seva estima al projecte COUNTER per l'important progrés que ha fet amb el Code of Practice (Release 1) vers el desenvolupament de les "estadístiques d'editor creïbles, compatibles, consistents per informació global." Com a organització independent, l'ICOLC no té cap posició sobre les solucions específiques que s'han desenvolupat fins al moment. No obstant, els esforços del projecte COUNTER estan en la mateixa línia que les intencions de les "Pautes per mesurar estadísticament l'ús de recursos d'informació basats en web" de *l'ICOLC. Recolzem de tot cor el procés i les iniciatives que el projecte COUNTER està emprenent per normalitzar i fer estadístiques operatives d'ús de recursos d'informació basats en web per al seu ús dintre de la biblioteca i de la comunitat informativa. ICOLC desitja treballar amb el projecte COUNTER per continuar avançant en aquests importants objectius.*

1. REQUERIMENTS MÍNIMS

Cada element de dades definit a continuació ha de ser dissenyat segons les següents subdivisions:

- Per cada base de dades específica del proveïdor
- Per cada conjunt d'adreces IP institucionals o d'altres elements de dades especials (p.ex. número de compte ("account number")), utilitzant el nom institucional especificat per la institució o el consorci
- Pel conjunt total del consorci
- Per un període de temps, amb el mes com a unitat primària, i anualment acumulatiu si cal. El proveïdor també ha de proporcionar un resum de l'ús de les dades per hora del dia. Ha de ser possible l'agrupació dinàmica de múltiples mesos o d'altres períodes de temps, sense limitació per a prefixar períodes anuals o d'altres períodes col·lectius predeterminats pel proveïdor.

Els elements de dades que s'han de proporcionar són:

- **Nombre de Sessions ("logins")** han de ser subministrats amb el propòsit de satisfer els requeriments d'informes per part d'agències governamentals i d'organitzacions professionals. L'ICOLC reconeix que la definició, recopilació i comunicació d'aquesta mesura estan subjectes a interpretació. En l'entorn desnacionalitzat del web, les dades estadístiques recollides com a "sessions" poden proporcionar tan sols una indicació aproximada del nombre de sessions reals dutes a terme, limitant així la comprensió global d'aquest indicador particular.
- **Nombre de cerques ("searches")** classificades de manera adequada pel proveïdor d'informació. Una cerca té la intenció de representar una única pregunta intel·lectual. Normalment una cerca s'enregistra cada cop que s'envia/executa un formulari de cerca al servidor. Les activitats posteriors com revisar o visualitzar els registres recuperats o

bé el procés d'aïllar l'únic ítem exacte no representen cerques addicionals, a menys que el(s) paràmetre(s) que defineixin el conjunt dels resultats de la cerca siguin modificats a través d'una nova execució del formulari de cerca, una combinació de cerques prèvies o d'altres tècniques similars. No han de comptabilitzar-se les cerques duplicades immediatament, dobles clics, o d'altres evidències que indiquin un comportament no intencionat per part de l'usuari.

- **Nombre de seleccions de menú** classificades apropiadament pel proveïdor del sistema. Si la visualització de les dades es pot aconseguir a través de l'ús de menús ("browsing"), aquesta mesura s'ha de proporcionar (p.ex. una seu web de revistes electròniques que ofereix opcions de cerca per menús alfabètica i per matèria, juntament amb la cerca per formulari). El nombre de cerques i el nombre de seleccions de menú per ordre alfabètic i per matèria han de ser enregistrats.
- **Nombre d'unitats de text complet** examinades, descarregades o subministrades d'altra forma a l'usuari, fins el punt que aquestes dades puguin ser registrades i controlades pel servidor enlloc de pel navegador.
    - Articles de revista – per cada títol de revista, mencionant ISSN i títol de la revista
    - Llibres electrònics – per títol de llibre, mencionant ISBN i títol del llibre
    - Obres de referència – per unitat de contingut apropiada al recurs (p.ex. diccionari de definicions, articles d'enciclopèdia, biografies, etc.)
    - Recursos no-textuals – per tipus d'arxiu apropiat al recurs (p.ex. imatge, audio, vídeo, etc.)
- **Nombre d'accessos rebutjats ("turn-aways")**, denegació d'accés per haver assolit el nombre màxim d'usuaris simultanis permesos ("peak simultaneous users"), i d'altres indicadors rellevants segons el model de preu aplicat a la biblioteca o consorci.

2. PRIVACITAT I CONFIDENCIALITAT DE L'USUARI

Els proveïdors no publicaran ni posaran a la venda els informes o dades estadístiques que revelin informació personal sobre usuaris sense el permís de l'usuari particular, el consorci i les biblioteques membres.

3. CONFIDENCIALITAT INSTITUCIONAL O DEL CONSORCI

Els proveïdors no tenen el dret de publicar ni vendre les dades estadístiques d'ús de la informació sobre institucions específiques o del consorci sense permís, excepte els administradors del consorci i altres biblioteques membres. L'ús de les dades institucionals o del consorci com a part d'una agrupació d'institucions similars per a propòsits de comparació no requereixen el permís anterior si les institucions específiques o el consorci no son identificables. Quan sigui requerit per contracte, els proveïdors d'informació poden subministrar als proveïdors de continguts les dades d'ús institucionals.

4. ACCÉS

Els administradors del consorci han de tenir accés, a través d'un únic sistema, a les dades d'ús de cada institució coberta per la llicència del consorci. Les dades d'ús de totes les biblioteques membres del consorci han d'estar disponibles per a totes les altres biblioteques membres, a menys que una biblioteca membre demani que l'ús de la seves dades no estigui disponible per a la resta. En aquest darrer cas, totes les dades d'ús han de ser incloses en els resums del consorci.

L'accés a la informació sobre l'ús ha d'estar completament separat de l'accés a les funcions administratives com són les opcions preestablertes, les opcions de visualització i les limitacions

de temps d'espera ("time out limits"). L'accés a les dades d'ús institucionals ha d'estar controlat a través d'adreça IP o bé per contrasenya, a escollir per cada institució individual.

5. DISTRIBUCIÓ

Els informes d'ús han de ser distribuïts a través d'un sistema web interactiu preferentment en termes de temps real, o com a mínim dins dels 15 dies posteriors a l'acabament del mes. El contingut de l'informe hauria de ser personalitzable, tal i com s'ha detallat en la secció de Requeriments. Aquestes dades també haurien d'estar disponibles en arxius plans ("flat files") que puguin ser descarregats i manipulats localment. També s'anima els proveïdors d'informació a presentar les dades en forma de gràfics i taules. Els proveïdors haurien de mantenir un mínim de tres anys de dades històriques.

Aquestes dades també haurien d'estar disponibles en fitxers plans que continguin elements de dades específics que puguin ser descarregats i manipulats localment. El format preferible és XML pel protocol de serveis web descrit en els documents disponibles a la NISO Standardized Usage Statistics Harvesting Initiative (SUSHI) <http://www.niso.org/committees/SUSHI/SUSHI_comm.html>.

6. DEFINICIONS

Les definicions i/o qualsevol altre material explicatiu han de detallar-se per cada element de dades subministrat.

7. FORMATS DELS INFORMES

Es proporcionen a continuació alguns exemples de formats per a un consorci, una biblioteca individual i per títols. Aquests exemples pretenen il·lustrar les possibles representacions dels requeriments mínims de dades. No il·lustren tots els aspectes d'aquestes pautes. Animem els proveïdors a proporcionar les dades pertinents addicionals dels seus productes i serveis individuals.

EXEMPLES DE FORMATS D'INFORMES

Consortium Member Report

Period: July 2000-June 2001
Site: Consortium XYZ
Resource: General Periodicals

Site	Searches	FT Articles
College A	8,476	6,799
College B	14,589	15,889
College C	24,483	22,544
University of A	8,204	7,899
University of B	197,930	206,779
University of C	23,998	22,553
Grand Total	277,680	282,463

Journal Title Usage Report

Period: July 2000-June 2001
Site: Consortium XYZ
Resource: General Periodicals

Title	ISSN	FT Articles
American Calendars	12345689	245
Beautiful Vacations	23458900	34,890
Journal of Typing	34259085	3,452
Grand Total		38,587

Institutional Database Report

Period: July 2000-June 2001
Site: Community College A

Database	Searches	FT Articles
Business Database	2,565	3,059
General Database	29,567	55,130
Nursing Database	1,310	296
Zoology Database	897	-
Grand Total	34,339	58,485

Consortium Database Report

Period: July 2000-June 2001
Site: Consortium XYZ

Database	Searches	FT Articles
Business Resource	207,107	160,583
Education Database	326,388	11,456
General Periodicals	1,154,058	1,168,495
Psychology File	59,456	-
Grand Total	1,747,009	1,340,534

SIGNANTS D'AQUESTA DECLARACIÓ

Aquesta declaració fou adoptada en principi per membres representatius de la International Coalition of Library Consortia (ICOLC), les organitzacions de la qual es llisten a continuació. Aquesta declaració no representa necessàriament les opinions oficials de cada consorci de la llista. A menys que s'indiqui el contrari tots els consorcis que es detallen pertanyen als Estats Units d'Amèrica.

Consorcis els membres representatius dels quals han adoptat aquesta declaració a 29 de setembre de 2006:

Academic Libraries of Indiana (ALI) (USA)
The Alberta Library (Canada)
ALICE (Adventist Libraries Information Cooperative) (International)
Amigos Library Services (USA)
ANKOS (Anatolian University Library Consortium) (Turkey)
ASERL (USA)
Association of National University Libraries (ANUL) (Japan)
AULC (Arizona Universities Library Consortium) (USA)
ARKLink (USA)

Bibliographical Center for Research (BCR) (USA and Canada)
BIBSAM Sweden: Consortium of Research Libraries (Sweden)
British Columbia Electronic Library Network (Canada)
California Digital Library (USA)
California State University - SEIR (Systemwide Electronic Information Resources) (USA)
Canadian Research Knowledge Network
Cape Library Consortium (CALICO) (South Africa)
CAUL (Council of Australian University Librarians) (Australia)
CBUC-Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya / Consortium of Academic Libraries of Catalonia (Spain)
Chesapeake Information & Research Library Alliance (CIRLA) (USA)
CIC Center for Library Initiatives (USA)
College Center for Library Automation (CCLA) (USA)
Colorado Alliance of Research Libraries (CARL) (USA)
Colorado State Library (USA)
Cooperating Libraries in Consortium (USA)
Coordinamento Interuniversitario Basi dati & Editoria in Rete (CIBER) (Italy)
Consortium of Academic and Research Libraries in Illinois (CARLI)
Council of Atlantic University Libraries (Canada)
Council of Federal Libraries Consortium (Canada)
Council of Prairie and Pacific University Libraries (COPPUL) (Canada)
CREPUQ (Sub-Committee on Libraries of the Conference of Rectors and Principals of Universities of Quebec) (Canada)
Danish Electronic Research Library (DEFL) (Denmark)
Fenway Library Consortium (USA)
FinELib (Finland)
Florida Center for Library Automation (USA)
GALILEO (USA)
Greater Western Library Alliance (USA)
HEAL-Link (HEllenic Academic Libraries Link) (Greece)
INCOLSA (USA)
JISC (Joint Information Systems Committee) (United Kingdom)
Kentucky Virtual Library (USA)
KLN (Keystone Library Network) (USA)
LOUIS (The Louisiana Library Network) (USA)
Maine Info Net Consortium (USA)
MALMAD - Israel Center for Digital Information Services (Israel)
Michigan Library Consortium (USA)
MINITEX Library Information Network (USA)
MOBIUS:Linking Missouri's Academic Libraries (USA)
NC LIVE (North Carolina Libraries for Virtual Education) (USA)
NEFLIN (USA)
NELINET, Inc (USA)
NEOS Library Consortium (Canada)
NERL (NorthEast Research Libraries Consortium) (USA)
Network of Alabama Academic Libraries (USA)
Nevada Council of Academic Libraries (USA)
New England Law Library Consortium (NELLCO) (USA)
Novanet (Canada)
NYLINK (USA)
OhioLINK (USA)
Ontario Colleges Bibliocentre (USA)
Ontario Council of University Libraries (OCUL) (Canada)
Orbis-Cascade (USA)
PALINET (USA)
Pioneer, Utah's Online Library (USA)
PALCI (USA)
QULOC (Queensland University Libraries Office of Cooperation) (Australia)
RBT, Norway: National Office for Research Documentation, Academic and Special Libraries (Norway)

SCELC (USA)
SCONUL (Society of College, National & University Libraries) (United Kingdom and Ireland)
SOLINET (Southeastern Library Network) (USA)
Southeastern Wisconsin Information Technology Exchange (SWITCH) (USA)
SUNYConnect (USA)
TENN-SHARE (USA)
TexShare (USA)
Triangle Research Libraries Network (USA)
UKB (Dutch Association of University Libraries, Royal Library and Library of the Royal Academy of Science) (Netherlands)
University of Texas System Digital Library (USA)
Utah Academic Library Consortium (USA)
Virtual Academic Library Environment in NJ (VALE) (USA)
VIVA (The Virtual Library of Virginia) (USA)
VOWB (Vlaams Overlegorgaan Wetenschappelijk bibliotheekwerk vzw) (Belgium)
Washington Cooperative Library Project (USA)
WiLS (Wisconsin Library Services) (USA)
WRLC (Washington Research Library Consortium) (USA)

SOBRE LA INTERNATIONAL COALITION OF LIBRARY CONSORTIA (ICOLC)

La International Coalition of Library Consortia (ICOLC) existeix des de 1996. La Coalició és un grup internacional informal comprès actualment per més de 160 consorcis de biblioteques de Amèrica del Nord, Europa, Austràlia, Àsia i Àfrica. Els consorcis membres donen servei a tot tipus i mides de biblioteques. L'ICOLC possibilita el debat entre els consorcis sobre temes d'interès comú, i realitza dues trobades per any a Amèrica del Nord i una reunió anual a Europa. L'organització es dedica a mantenir els seus membres informats sobre recursos electrònics d'informació, tendències de preus dels editors d'informació electrònica i venedors, i altres temes d'importància per als directors dels consorcis i equip directiu. La Coalició també es troba amb els proveïdors d'informació per tal de discutir ofertes de productes i temes d'interès comú.

Es pot trobar més informació sobre l'ICOLC a http://www.library.yale.edu/consortia o contactant amb: Tom Sanville, Executive Director, OhioLINK, Columbus OH. Tel.: 614-728-3600 ext. 322; tom@ohiolink.edu

PER MÉS INFORMACIÓ SOBRE AQUESTES PAUTES, CONTACTEU SI US PLAU:

Kathy Perry, Director, VIVA (The Virtual Library of Virginia), MSC 2FL, c/o George Mason University, Fairfax, VA 22030-4444, Phone: 703.993.4652; kperry@gmu.edu.